

Julens stora under

Att ge Gud äran är att fira julen rätt. Och att fira julen rätt är först och främst att tro på Jesus. Det är att tro på julens stora under.

Detta under är mångfaldigt. Det är ett under, att Maria födde en son utan mans medverkan, att hon var en ren och obesmittad jungfru. Det är ett under, att detta barn var helt utan synd, fastän dess moder som vi alla var delaktig i vårt släktes synd och skuld. Under nio månader växte barnet liksom alla barn i sin moders liv men utan att besmittas av synden.

Det är ett under, att detta barn var Guds, den Högstes Son, eller som det heter i en julpsalm: »Han är ett barn så späd och klen, och jord och himmel bär allen». När han, genom vilken allt är skapat, kommer till denna världen, känner man inte igen honom och har ingen annan plats för honom än stallet och krubban.

Men hans börda är ännu större än jord och himmel – han bär hela mänsklighetens synd och skuld. Han är Guds Lamm som borttager världens synder. Det är det största av alla de under, som är förenade i hans person. Det var detta som ängeln syftade på, när han förkunnade att hans namn skulle vara Jesus, eftersom han skulle frälsa sitt folk. Det var det ängeln avsåg, när han för herdarna förkunnade: Eder är född Frälsaren. Detta kunde han ensam utföra, därför att han var på en gång verklig människa och tillika verklig Gud, Herren, som ängeln uttryckte det inför herdarna.

Denna mångfaldiga undergärning, som var början till de många underverk, som sedan följde – alla Jesu undergärningar och till sist hans död och uppståndelse – länder Gud till den allra största ära. Det är genom denna gärning han vill ställa till rätta allt här på jorden, som vi människor förstört. Det är så han förbarmar sig över oss, arma syndare.

Ur predikan på Juldagen av Gustaf Adolf Danell i Så säger Herren, Pro Veritate 1969

Ursakramentet

Jesus tog en besvärlig omväg för att inta sin plats på Faderns högra sida. Besvärlig för Honom, nödvändig för oss. Hela vägen från himlens högsta höjder, ner i en hastigt om-disponerad krubba, ner i vår världs djupaste mörker, ned i själva dödsriket gick Herren Jesus Kristus, innan återfärden tog vid. Graven blev en livmoder för uppståndelsens liv, dödsriket tvangs att släppa ut sin främste fånge genom tiderna. Sedan bar det vidare till Faderns högra sida – startpunkten och slutmålet.

Utan slutresultatet förstår vi inte upptakten. Om inte Jesus uppstått och stigit upp till Faderns högra sida, så hade ingen noterat vad som några decennier tidigare skedde lite i skymundan i Betlehem. Då hade det inte varit Gud som blev människa och namnet *Immanuel* – Gud med oss – hade aldrig förverkligats mer än på distans.

Men nu är Jesus Kristus Guds fysiska närvaro, Guds människoblivande, Guds *förköttligande*, som *inkarnation* bokstavligen betyder ty »då nu barnen är av kött och blod måste han på samma sätt bli människa» (Hebr. 2:14). Jesus Kristus, Guds Son, är ursakramentet för Guds nådeshandlingar. Utan Guds inkarnation i Kristus faller den kristna tron, Bibeln är av

intet värde, predikan saknar fäste, bönen famlar i ett tomrum och nattvarden är en kalorifattig oblat och några droppar madeira.

Glipor av ett ofattbart mysterium öppnar sig då vi försöker ana inkarnationens realitet och under. Hur kunde den oändlige Guden födas i en människas kroppsliga ändlighet? Hur kunde den evige leva och dö i tiden? Hur kunde Gud som omsluter allt bli ett barn på några kilon vilande i Marias händer?

Men inkarnations mysterium är intet jämfört med Guds kärleks mysterium. Hur kunde Gud i sin helighet och renhet böja sig så djupt ned, att han levde bland vanligt folk och umgicks med syndare och tullindrivare? Gud såg, Gud visste. Ändå kom Gud som en av oss mitt ibland oss.

Blaise Pascal, fransk 1600-talsmatematiker och mystiker, menade att inkarnationen visar »hur djupt människans elände är genom att ange hur stort läkemedel som behövdes för henne». Om någon har sett människans elände, så är det Gud. Därför kunde inte Gud hålla sig borta utan vågade språnget ut på 70 000 famnars djup för att fiska upp oss. För rädsla finns inte i kärleken, bara en längtan att älska, att möta och bära sin älskade.

Inkarnationen visar Guds kärleks djup. Guds kärleks väsen. I sin kärlek hejdar sig inte Gud inför vårt elände, inför odören från våra »hjärtans latrin» som Gustav Flaubert uttryckt det. I krubban lades inte bara ett barn, där lades hela Guds kärleks väsen och oförtröttliga sökande efter oss.

Jesus uppmanade oss att först söka Guds rike och hans rättfärdighet. Omvänt kan vi säga, att Gud själv först av allt sökte oss och vår frälsning. Redan då den upproriska människan fördrevs från paradiset, så ingick det i Guds plan att söka upp henne. Inte ens den mest vilna kan gå så vilse att inte Gud letar också där efter henne. Inte ens om vi försöker gömma oss i en eländig krubba i ett lortigt stall.

SPT:s redaktion önskar läsarna en Välsignad Kristi Födelses fest!

Revision av Svenska kyrkans psalmbok?

Frågan om en ny psalmbok har under flera år legat på kyrkomötets bord, så också i år. Många menar att ärendet knappast brådskar. Andra undrar om en revision redan är nödvändig.

Psalmsjungandet har en lång och djupt rotad tradition i vår kyrka. I SPT nr 21/2018 redovisade professor Mattias Lundberg den svenska psalmbokens historia. Avreglerandet av vad som får sjungas har gått långt, inte minst i den engelskspråkiga världen. Sedan många år kan psalmmaterial utanför den fastställda psalmboken delvis användas också vid Svenska kyrkans huvudgudstjänster. Ändå finns det skäl för att även i fortsättningen räkna en fastställd psalmbok till de kyrkliga böcker som ska uttrycka Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

I boken *Dogmat och Dikten – om psalmskrivandets grunder* (AF-stiftelsen 2003) framhåller Anders Frostenson vad gäller psalmskrivandet att det är »ur bibelordet och framför allt det i dogmat tolkade och i sitt sammanhang insatta bibelordet innehållet ska hämtas».

Åtskilliga av de nya texter som skrivs och används i dag utgår mer från egna upplevelser i själsliv och natur än från dogmat och bibelordet. Sådana texter, som ofta är dagsländor, kan visserligen ge mening under en tid, men av en i psalmboken antagen text – och melodi – måste man kräva mer. Den ska hålla mitt i livet och inför döden. Någon psalm- eller sångtext kanske blir de enda ord som många kan utantill eller känner igen från ett kristet trossammanhang.

Men för att psalmen ska etsa sig fast i minnet krävs mer än ett upprepande av lärosatser eller bibelord. Anders Frostenson igen: »Dogmat är det bärande skiktet, vad pelarna är i

katedralen... Poesin – poesipsalmen är där som rosettfönstren, det fyller det annars ödsliga rummet med ett regnbågsskimmer... Dogmat och poesin ska smälta ihop.» Till detta måste fogas musiken, som betyder så mycket för om en psalm blir älskad. Det är dessa tre i harmoni som gör psalmen: Dogmat, poesin och musiken.

Genom sina många teman utgör psalmboken en sammanfattning av den kristna tron och det kristna livet. Urvalet av psalmer är därför avgörande för vilken tro som förmedlas inte bara nu utan också till kommande generationer.

Att en gemensam psalmskatt har stor betydelse visar också den nuvarande psalmbokens ekumeniska del, vilken öppnat för att kristna från skilda traditioner kunnat förenas i sången. Även om Stockholms katolska stift senare valt att på egen hand revidera psalmboken är många psalmer fortfarande gemensamma. Det kommande psalmboksarbetet behöver därför också vara en ekumenisk angelägenhet, så att det i djupaste mening katolska bevaras – det som förenar kyrkorna i alla tider och överallt. Det blir en utmaning att förena vad som skrivits i andra sammanhang och i andra skeden av kyrkans historia med det bästa av nyskrivna psalmer.

En återgång till att enbart sjunga av kyrkomötet fastställt material är varken önskvärd eller möjlig. Men en gemensam sångskatt byggd på bibelordet och dogmat med såväl nyskapade som tidlösa psalmer hämtade ur den svensk- och allmänkyrkliga traditionen kommer även framöver att vara angelägen.